

SAMMENLÆGNING AF ASSISTENT- OG BEHANDLERUDDANNELSEN – HOLDNINGSPAPIR

Udarbejdet af Reddernes Udviklingssekretariat i samarbejde med Reddernes Udviklingssekretariats ambulance referencegruppe.

SAMMENLÆGNING AF ASSISTENT- OG BEHANDLERUDDANNELSEN

HOLDNINGSPAPIR

REDDERNES UDVIKLINGSSEKRETARIATS
AMBULANCE REFERENCEGRUPPE

Martin Montan Rager
Jacob Guldberg
Peter Bech Jacobsen
Søren Steen
Stefan Fyhn Gregersen
Danny Pedersen
Jesper Thomsen
Christina Sigtenbjerggaard
Martin Matzen
Simon Wonsild

REDDERNES UDVIKLINGSSEKRETARIATS
UDVIKLINGSKONSULENTER

Nille Aaby
Maja Broløs

SAMMENLÆGNING AF ASSISTENT- OG BEHANDLERUDDANNELSEN – HOLDNINGSPAPIR

Udarbejdet af Reddernes Udviklingssekretariat i samarbejde med Reddernes Udviklingssekretariats ambulance referencegruppe.

BAGGRUND

I 2012 udgav Danske Regioner et uddannelsespolitisk oplæg, hvor man anbefaler, at sundhedsfaglige erhvervsuddannelser skal samles i en fælles sundhedsfaglig indgang. Helt konkret anbefaler Danske Regioner en indgang med et fælles grundforløb for følgende uddannelser:

- Ambulanceuddannelserne: ambulanceassistent, behandler og paramediciner
- Social- og sundhedsuddannelserne
- Hospitalsteknisk assistent
- Hospitalsserviceassistent
- Sundhedsservicesekretær
- Lægeseekretær
- Operationstekniker
- Portør

Samme år fastslår Det Faglige Udvalg for Redder uddannelsen (TUR) i EUD udviklingsredegørelsen et behov for at sammenlægge ambulanceassistent- og behandleruddannelsen for at kunne matche samfundets øgede krav til ambulancepersonalets kompetencer. Det fører til, at TUR i 2015 beder Undervisningsministeriet om at tage stilling til en evt. sammenlægning af assistent- og behandleruddannelsen.

Den 5. november 2016 meldes det ud via Beredskabsinfo, at der nu er taget en politisk beslutning af Undervisningsministeriet og Sundhedsministeriet om at sammenlægge ambulanceassistent- og behandleruddannelsen i en erhvervsuddannelse placeret i hovedområdet "Teknologi, byggeri og transport"¹. I forhold til Danske Regioners oplæg om at placere uddannelsen i hovedområdet "Omsorg, sundhed og pædagogik" har ministeriernes beslutning om hovedområde ingen konsekvenser rent teknisk i forhold til at kunne hæve dels niveau på grundfagene og dels præstationsstandarder for uddannelsesspecifikke fag. Placeringen i "Teknologi, byggeri og transport" giver altså samme muligheder som hvis placeret i de andre EUD hovedområder.

Der er endnu ingen udmeldinger fra de to ministerier om rammer, økonomi eller indhold.

Reddernes Udviklingssekretariat har det sidste år afholdt workshops med ambulance referencegruppen, set mod udlandet, drøftet og brainstormet på udviklingspotentialer i ambulanceuddannelserne. Dette holdningspapir er således udarbejdet i samarbejde med ambulance referencegruppen i RUS². I den forbindelse skal det understreges, at Reddernes Udviklingssekretariat og ambulance referencegruppen er for udvikling af faget, uddannelse og kompetencer, og vi vil, med udgangspunkt i dette holdningspapir, arbejde målrettet på at præge

¹ De fire hovedområder indenfor EUD:

- Omsorg, sundhed og pædagogik
- Kontor, handel og forretningsservice
- Fødevarer, jordbrug og oplevelser
- Teknologi, byggeri og transport.

(Kilde: Undervisningsministeriet)

² Ambulance referencegruppen består af medlemmer af RUS, og er bredt sammensat ift. geografi og uddannelsesniveauer (assistent, behandler og paramediciner).

SAMMENLÆGNING AF ASSISTENT- OG BEHANDLERUDDANNELSEN – HOLDNINGSPAPIR

Udarbejdet af Reddernes Udviklingssekretariat i samarbejde med Reddernes Udviklingssekretariats ambulance referencegruppe.

indholdet og niveauet i den nye behandleruddannelse. Reddernes kompetence- og udviklingsmuligheder skal sikres, og uddannelsen skal leve op til de krav, der vil blive stillet til fremtidens ambulancetjeneste.

I forhandlingen om sammenlægning af assistent- og behandleruddannelsen er det også nødvendigt at indtænke, hvordan det næste uddannelsesniveau – paramedicinerniveauet – skal se ud for at sikre videreuddannelsesmuligheder for professionen. RUS anbefaler derfor, at man allerede nu indtager helikopterperspektiv og lægger en strategisk plan for indhold af den kommende ambulanceuddannelse, så stenene er lagt på vejen til at kunne udvikle en paramedicineruddannelse placeret i det formelle uddannelsessystem – en uddannelse, der vil være markant anderledes end den nuværende paramedicineruddannelse, både i forhold til længde, indhold, niveau og videreuddannelsesmuligheder (vi uddyber vores anbefalinger til dette under afsnittet "*Gode videreuddannelsesmuligheder*").

Reddernes Udviklingssekretariat ser mange fordele i at sammenlægge assistent- og behandleruddannelserne. Dels ligger udgangspunktet om, at behandlerkompetencen bliver første uddannelsesniveau indenfor ambulancefaget i god tråd med andre præhospitale uddannelser internationalt, og dels vil sammenlægningen medføre, at det allerede fra uddannelsens start vil være en naturlig del af elevens tankegang at tage ansvar for patienten og indsatsen. Reddernes Udviklingssekretariat ser en stor fordel i, at denne tankegang udvikles over flere år fremfor de nuværende 26 dages efteruddannelse, da eleven dermed vil få større mulighed for at udvikle sin behandlerrolle, især når det gælder lederskab, differentialdiagnostik, tværfagligt samarbejde og behandling.

Endelig vil en længerevarende behandleruddannelse styrke professionen og den faglige identitet samt give eleven bedre mulighed for tættere sparring med sin makker omkring ansvar og kompetencer, da skellet mellem kompetencer og behandlingsansvar bliver mindre ved at slå niveauerne sammen.

ANBEFALINGER

NATIONAL PROJEKTGRUPPE UDARBEJDER OPLÆG TIL INDHOLD

Indholdet på uddannelsen bør sammensættes af eksperter indenfor pædagogik, uddannelsesteknik og ikke mindst ambulancefaget. Reddernes Udviklingssekretariat anbefaler, at der nedsættes en national projektgruppe, der udarbejder et oplæg til indholdet i den kommende behandleruddannelse. Herefter vil det være en styregruppes opgave at tage de rette beslutninger ud fra et praksisnært og visionært oplæg fra projektgruppen. Både projektgruppe og styregruppe bør bestå af beslutningstagere, aktivt ambulancemandskab, interessenter og fagfolk med uddannelsesteknisk ekspertise. Det er afgørende, at fagfolk med høj ekspertise og solid erfaring både indenfor drift, uddannelse og pædagogik inddrages i arbejdet.

SAMMENLÆGNING AF ASSISTENT- OG BEHANDLERUDDANNELSEN – HOLDNINGSPAPIR

Udarbejdet af Reddernes Udviklingssekretariat i samarbejde med Reddernes Udviklingssekretariats ambulance referencegruppe.

FOKUS PÅ PRAKSISNÆR LÆRING MED REFLEKSION OG KOMMUNIKATION

Læringsmiljø og læringsmetoder er afgørende for at kunne tilbyde en stærk præhospital uddannelse. Kombinationen af teori og praksis er altafgørende for at sikre, at eleven får fuldt udbytte, og refleksion- og kommunikationsværktøjer bør indgå som gennemgående elementer.

Reddernes Udviklingssekretariat anbefaler simulation som et gennemgående element på samtlige moduler, samt at der afsættes kvalitativt materiel og tilstrækkelige undervisere til dette. Professionen er defineret af at skulle tage livsvigtige beslutninger på – til tider – et relativt snævert informationsgrundlag sammen med et meget lille team. Derfor er det afgørende, at ambulancebehandleren er klædt på til at tage disse beslutninger, hvilket kræver høj teoretisk viden, simulationstræning og refleksionsevne.

Den præhospital uddannelse bør have en bred vifte af undervisere, som RUS anbefaler i overvejende grad bør være aktivt ambulancepersonale samt jordemødre, akut/speciallæger, akutsygeplejersker og ergo/fysioterapeuter indenfor relevante fag. Ydermere anbefales det, at aktive brandmænd og politifolk underviser i beredskabsfagene.

HØJNELSE AF GRUNDFAG

Det anbefales, at de grundfag, der vælges på uddannelsen, afsluttes på højst muligt niveau indenfor bekendtgørelsen³, nærmere svarende til gymnasialt C-niveau. Baggrunden for anbefalingen er både at styrke forudsætningerne for videreuddannelse og højne uddannelsesniveaet.

UDDANNELSESSPECIFIKKE FAG MED FOKUS PÅ VIRKELIGHEDENS UDFORDRINGER

For at kunne arbejde med den kritisk syge patient på et niveau, hvor f.eks. medicinindgift spiller en tiltagende større rolle, er det afgørende, at ambulancepersonalet har et højt teoretisk niveau, både indenfor grundfagene såvel som de uddannelsesspecifikke fag.

Fremtidens sundhedssystem vil byde på nye løsninger i det præhospital setup, der stiller flere krav til ambulancereddernes kompetencer og uddannelse. Fremtidige kompetencer - såsom særlig indsats i kritiske situationer, terror, telemedicin, flere afsluttede patienter på stedet, opgaver på skadesteder og fremskudte enheder/akutbiler, bør derfor indgå i overvejelserne, når indholdet på uddannelsen fastlægges.

Ambulancepersonalet skal efter endt uddannelse således arbejde i mangeartede situationer, hvor hurtige, men kompetente beslutninger skal foretages – tit og ofte på et meget spinkelt informationsgrundlag. Det er essentielt, at mandskabet har god faglig ballast, robusthed og baggrundsviden. Derfor anbefaler Reddernes Udviklingssekretariat, at de uddannelsesspecifikke fag tilrettelægges efter en præhospital profil, der afspejler den praksis, eleverne uddannes til at virke i og som fremtidens arbejdsmarked efterspørger.

³ Bekendtgørelse om grundfag, erhvervsfag og erhvervsrettet andetsprogsdansk i erhvervsuddannelserne

SAMMENLÆGNING AF ASSISTENT- OG BEHANDLERUDDANNELSEN – HOLDNINGSPAPIR

Udarbejdet af Reddernes Udviklingssekretariat i samarbejde med Reddernes Udviklingssekretariats ambulance referencegruppe.

Præstationsstandarden⁴ for de uddannelsesspecifikke fag bør placeres som avanceret eller ekspert ved endt uddannelse. Emner som tværfagligt samarbejde, beredskabet, ledelse i dagligdagen (små såvel som store skadesteder), den medicinske patient, den geriatriske patient, den traumatiske patient, den kronisk syge patient, etik, sundhedslovgivning, ergonomi, farmakologi, anatomi og fysiologi, dokumentation og kvalitetssikring er emner, som bør indtænkes i de uddannelsesspecifikke fag. Ambulancebehandlerens uddannelsesniveau bør være højt – både sundhedsfagligt såvel som beredskabsfagligt.

FOKUS PÅ VIDENSKABSTEORI, EVIDENS OG INNOVATION

Forskning er i dag en del af den præhospitale hverdag. Reddernes Udviklingssekretariat anbefaler, at man i ambulancebehandleruddannelsen anvender evidensbaserede værktøjer, kritisk litteratursøgning, og at eleven lærer at kunne forholde sig til tværfaglige ressourcer og at reflektere over egen praksis.

Ambulancepersonalet skal nu – og i fremtiden kendetegnes ved den reflekterende og analyserende rolle, hvor der – hurtigt – skal træffe beslutninger i komplekse sammenhænge. Derfor er det altafgørende, at grundstenene for videnskabsteori og forståelse for præhospital forskning integreres i ambulancepersonalets grunduddannelse. Jo mere evidensbaseret viden vi har, jo stærkere står vi som profession.

PRAKTIK MED KLARE MÅL OG MENTORTILKNYTNING

Praktikperioderne i ambulancetjenesten bør være længerevarende og styret af tydelige praktikmål. Reddernes Udviklingssekretariat anbefaler, at eleven tilknyttes en ambulancefaglig mentor, og at eleven trinvis får flere og flere selvstændige kompetencer undervejs i sin uddannelse. For at sikre, at kompetenceudvikling finder sted, bør der udarbejdes en logbog, som dækker både skole- og praktikperioder. Eleven uddannes direkte til behandlingsansvar og derfor skal blandt andet patientkontakt under oplæring være særligt højt prioriteret.

Som nu bør uddannelsen indeholde hospitalspraktikker, der hovedsageligt koncentrerer sig om den akutte patient – FAM-enheder, afsnit for anæstesi, kardiologi, intensivafsnit, fødeafsnit, psykiatrien og børneafdeling.

⁴ Præstationsstandarder i EUD:

De uddannelsesspecifikke fag giver forskellige præstationsstandarder:

- Begynderniveau
- Rutineret niveau
- Avanceret niveau
- Ekspert niveau.

(Kilde: Undervisningsministeriet)

SAMMENLÆGNING AF ASSISTENT- OG BEHANDLERUDDANNELSEN – HOLDNINGSPAPIR

Udarbejdet af Reddernes Udviklingssekretariat i samarbejde med Reddernes Udviklingssekretariats ambulance referencegruppe.

AUTORISATION AF BEHANDLERUDDANNELSEN

Ambulancepersonalet er en af de få sundhedsfaglige professioner i Danmark, der ikke er autoriserede. Sygeplejersker, social- og sundhedsassistenter, fodterapeuter, tandlæger og mange andre sundhedsfaglige professioner har en autorisation, fordi de rent lovgivningsmæssigt betragtes som sundhedspersoner med et virksomhedsområde, der kan være forbundet med fare eller særlig fare for patienterne⁵. Disse faggrupper fungerer som medhjælp for lægen (delegation) men kan, grundet autorisationen, handle selvstændigt inden for bredere rammer, og har dermed også skærpet ansvar for at handle samvittighedsfuldt og med omhu overfor patienten.

Ud over at styrke patientsikkerheden og fremme kvaliteten i sundhedsvæsenets ydelser (jf. autorisationsloven), vil en autorisation af ambulancebehandleruddannelsen styrke ejerskab af uddannelse og virke, bidrage til at styrke ambulancepersonalets identitet og faglighed samt sikre en mere ensrettet præhospital indsats i Danmark. RUS anbefaler derfor, at man i forbindelse med fastsættelsen af den nye behandleruddannelses indhold og form også tilknytter en autorisation, der sætter ambulanceuddannelsen på linje med andre autoriserede sundhedsfaglige uddannelser. På den måde sikres uddannelsens kvalitet og niveau også i fremtiden, da uddannelsens kompetencemål skal følge autorisationsloven⁶.

Hvis en autorisation tilknyttes uddannelsen, og dermed ambulancebehandlerens titel, bør der tages højde for en overgangsordning for allerede uddannede ambulanceassistenter, der ønsker at uddanne sig til ambulancebehandler og dermed opnå autorisation. Ydermere skal der indtænkes en løsning for ambulanceassistenter, der ikke ønsker at videreuddanne sig til autoriseret ambulancebehandler.

GODE VIDEREUDDANNELSESMULIGHEDER

Ambulancemandskabet skal have en bred vifte af muligheder for videreuddannelse i det formelle uddannelsessystem. Derfor bør der i sammenlægningen af assistent- og behandleruddannelsen tages højde for en fremtidig udvikling af paramedicineruddannelsen. En sammenlagt assistent- og behandleruddannelse skaber muligheder for, at paramedicineruddannelsen kan placeres i det formelle uddannelsessystem. Det vil medføre en markant ændring i forhold til den nuværende paramedicineruddannelse, både hvad angår længde, indhold, niveau og videreuddannelsesmuligheder.

En fremtidig paramedicineruddannelse skal udløse ECTS points, så den bliver sammenlignelig med andre uddannelser i det formelle system. Derfor bør der i den kommende ambulancebehandleruddannelse tages højde for præstationsstandarder for de uddannelsesspecifikke fag samt niveauet for grundfag. Både standard og niveau bør placeres, så ambulancebehandleruddannelsen danner grundlaget for at videreuddanne sig som paramediciner

⁵ Formålet med autorisationer af sundhedspersoner er, at "styrke patientsikkerheden og fremme kvaliteten af sundhedsvæsenets ydelser gennem autorisation af nærmere bestemte grupper af sundhedspersoner, hvor andres virksomhed på det gældende virksomhedsområde kan være forbundet med fare eller særlig fare for patienterne" (Autorisationsloven § 1)

⁶ LBK nr 877 af 04/08/2011 (Autorisationsloven)

SAMMENLÆGNING AF ASSISTENT- OG BEHANDLERUDDANNELSEN – HOLDNINGSPAPIR

Udarbejdet af Reddernes Udviklingssekretariat i samarbejde med Reddernes Udviklingssekretariats ambulance referencegruppe.

indenfor det formelle uddannelsessystem (RUS og referencegruppen arbejder på nuværende tidspunkt på et holdningspapir til, hvordan videreuddannelsen for paramedicinere kan se ud).

GENNEMTÆNKTE OVERGANGSORDNINGER

Det anbefales, at der tages højde for en overgangsordning, så elever, der er begyndt på assistentuddannelsen inden sammenlægningen, har muligheden for at overgå til den nye behandleruddannelse.

Sammenlægningen af assistent- og behandleruddannelsen afskærer umiddelbart ikke assistenter, som ikke ønsker at være behandlere, i at fortsætte med at køre ambulance. Ambulancebekendtgørelse 431 (erstattede 1150 i juli 2016) foreskriver stadig, at ambulancen bør bemannes med minimum en ambulanceassistent og en ambulancebehandler⁷. I tilfælde af en bekendtgørelsesændring, bør der laves en ordning for allerede uddannede assistenter, der ikke ønsker at uddanne sig til ambulancebehandler.

OPSUMMERING

Reddernes Udviklingssekretariat og ambulance referencegruppen er **for** udvikling af faget, uddannelserne og kompetencerne, og vi vil, med udgangspunkt i dette holdningspapir, arbejde målrettet på at præge indholdet og niveauet i den nye behandleruddannelse indenfor de rammer, der er sat af regeringen. Anbefalingerne i dette holdningspapir tager højde for ambulancepersonalets kompetence- og udviklingsmuligheder, samt at uddannelsen lever op til de krav, der vil blive stillet til fremtidens ambulancetjeneste.

HENVISNINGER

- Undervisningsministeriet (2016). Velkommen til erhvervsuddannelserne.
URL: <http://www.uvm.dk/Uddannelser/Erhvervsuddannelser>⁸
- Ambulancebekendtgørelse 431 (erstattede bekendtgørelse 1150 i juli 2016)
- Autorisationsloven
- Bekendtgørelse om grundfag, erhvervsfag og erhvervsrettet andetsprogsdansk i erhvervsuddannelserne

⁷ § 2. En ambulance skal bemannes med mindst to personer. Heraf skal en person have gennemgået uddannelsen til ambulancebehandler, jf. § 5, eller uddannelse, der i al væsentlighed svarer til uddannelsen til ambulancebehandler. I øvrigt skal ambulancepersonalet have gennemgået uddannelsen til ambulanceassistent, jf. § 4 eller tilsvarende uddannelse.

⁸ 14. november 2016.